

Rudar izhaja trikrat na mesec in sicer prvi, drugi in četrti četrtek v mesecu z datumom naslednjega dne. Naročnina za celo leto 4 K, pol leta 2 K in četrt leta 1 K. Posamezne številke po 10 v.

RUDAR

Reklamacije so proste poštnine. Nefrankirana pisma se ne sprejmejo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati po dogovoru. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani Ilirska ulica 22, prvo nadstropje

..... Glasilo sloven skih rudarjev.

Socialni boji delavstva na Irskem.

Irski boji so znani po vsem svetu. Nemirna dežela je to, ki je delala Veliki Britaniji že mnogo preglavic. Ali sedanjí boj v Dublinu je nekaj novega. Doslej se je moral svet zanimati za irsko nacionalno gibanje, za Home Rule, včasí za zarote in za atentate, pa za nasprotja med irskim katoličanstvom in angličansko državno cerkvijo, sedaj vidimo nenadoma velik delavski boj, v katerem ne veljajo dosedanje običajne fraze nič. Ali kakor vsako večje gibanje v tej deželi, spremlja tudi stavko dublinskih transportnih delavcev prelivanje krvi.

Med Anglijo in Irsko je v vsakem oziru velika razlika. Zeleni otok je v splošnem razvoju Velike Britanije zaostal za dobro stoletje. Velikanska industrija Anglije sega pač tudi nekoliko sem čez, vendar pa daje gospodarskemu življenju Irske še vedno veleposestništvo glavni značaj. Če se še upošteva velika zanemarijenost dežele v kulturnem pogledu, je razumljivo, da se tudi delavsko gibanje ni moglo tako razviti, kakor na Angleškem. Deloma utemeljujejo to tudi irski nacionalni boji. Kar se je v deželi sploh zanimalo za javno življenje, je bilo nacionalistično. Bogataši in reveži so poznali le enega sovražnika; Angleža, ki je Irski odrekal vse pravice. V nacionalnih bojih je igrala tudi katoliška cerkev veliko vlogo. Irška narodnost je služila cerkvi za plašč, s katerim je odevala svoje interese. Zaradi teh interesov je katoliška cerkev z vsemi močmi ovirala ljudsko izobrazbo. Katekizem je bil v deželi glavni nauk. Vse drugo je bilo nepotrebno, ker je po nazorih katoliške duhovščine preveliko znanje škodljivo.

Nevednost je povzročala silno revščino prebivalstva. In revščina je zopet pospeševala nevednost. Oboje pa je storilo, da je bil irski delavec do zadnjega časa pravi suženj. Delavske plače so tudi v veliki industriji tako nesramno nizke, da je vsako kulturno življenje delavstva onemogočeno. Delavci se hranijo beraško, stanujejo pa kakor živina. Katoliška duhovščina jih je vedno tolažila z boljšim življenjem na drugem svetu in v imenu nebeškega kraljestva jih je neverjetno izkoriščala. Nacionalisti pa so jim pripovedovali, da bo vse dobro če oni zmagojo in postanejo neodvisni od Anglije.

V teh razmerah je postalo delavstvo povsem topo. Med zavednim delavci je bilo irsko ime na najslabšem glasu. Odtod so velekapitalisti jemali stavkokaze. Kamor je prišel Irec v tujino, je bil nesimpatičen. V Ameriki postajajo večinoma policisti in so sovraženi zaradi brutalnosti, s katero nastopajo. Če pa ne dobe take službe, pa škodujejo svojim tovarišem z nizkimi plačami, za katere delajo. Zmaj se to še nekoliko popravlja, ker ne ostane vpliv naprednejšega delavstva brez uspeha. Doma so bile razmere slabše.

Naraščajoče izkoriščanje v vseh strokah je sčasoma porodilo nekoliko strokovnih organizacij. Aji te so bile omejene na kvalificirane delavce, torej na manjšino. Po starejšem vzoru angleških strokovnih organizacij so se ločile po kategorijah. Vsled tega so bile majhne in za vsak uspešen boj nesposobne. Če je v kakšni tovarni ena kategorija stopila v stavko, so ostale mirno dalje delale. Pomožni delavci pa sploh nikdar niso prišli do stavke. Kvalificirani delavci se niso brigali zanje, oni pa za kvalificirane ne.

To se je zelo izpremenilo, odkar se je ustanovila zveza transportnih delavcev, ki se je polagoma razširila na nekvalificirane delavce sploh. Velike zasluge za to organizacijo si je pridobil Jim Larkin, ki je prepričan socialist in uživa odkritosrčno sovraštvo vsega kapitalističnega podjetništva na Irskem. Če pripisujemo izkoriščevalci vso organizacijo izključno vplivu njegove agitacije, ki jo seveda imenujejo hujskarijo, tedaj je to kajpada pretirano. Vsa energija posameznega človeka ne more delati čudežev. Razmere pa so pomagale, da je padlo seme agitacije na rodovitna tla. Odkar je vprašanje latifundij deloma rešeno, se je začelo delavstvo, čim je moglo nekoliko svobodneje misliti in je bilo

na to navedeno, baviti se s svojim položajem. Naposled tudi velikanski razvoj angleškega delavskega gibanja ni mogel ostati brez posledic na Irskem, in zlasti veliki boji zadnjih let so pomagali, da so se irskemu delavstvu odprle oči.

Kapitalistično podjetništvo, ki podtika v svoji kratkovidnosti vsak dogodek in uspeh individualnemu delu kakšnega posameznika, je smatralo Larkina za glavnega krivca nevarnosti, ki je zapretila izkoriščanju. Jim Larkin je sindikalist, Jim Larkin je anarhist, Jim Larkin je revolucionar — s takimi napadi hoče kapitalistično in malomeščansko časopisje oblatiti moža, ter misli, da ustavi vse gibanje, ako uniči njega. Toda Larkin ni ne sindikalist, ne anarhist; in če bi tudi njega spravili s sveta, bi s tem vendar ne ugonobli organizacijo, ki ima danes svoje korenine v spoznanju delavstva. Irška organizacija transportnih delavcev (Irish Transport and General Workers union), ki je razdeljena na različne oddelke po kategorijah, pa vendar popolnoma centralizirana, šteje danes v deželi 50.000 članov, izmed katerih jih je v Dublinu samem dvajset tisoč. Mnogo delavcev je z njeno pomočjo že doseglo čedne uspehe. Celo poljedelski delavci, ki so najbolj zanemarijeni in izkoriščani, so dosegli letos po leti na teden po tri šilinge priboljška. Stare, manjše strokovne organizacije, so se prva leta pokrilev bale, da jim bo delala konkurenco. Nekdanje antipatije so se pa izpremenile v simpatije, zakaj organizacija transportnih delavcev je postala pri vsaki večji stavki izredno važna, ter daje impuls vsemu gibanju delavstva na Irskem.

Lep uspeh naše organizacije v Velenjem.

Že večkrat smo trdili, da se je pričelo v Velenjem od strani naših zaupnikov smotreno delo za urejenje razmer, ki so naravnost kričali po odločilnih in delavnih močeh. Delo, katerega so se naši tovariši lotili, polagoma tudi prinaša zaželjenih uspehov. Vsaj smo že nešteto krat poudarjali, da je mogoče marsikaj izvesti koristnega, ako se rudarji poprimejo svoje strokovne organizacije, ki vsebuje v sebi naravnost neizčrpljiv in neusahljiv vir napredka.

In tako se imajo rudarji v Velenjem zopet zahvaliti žilavemu delovanju svoje organizacije za lep napredek, katerega so ravnokar z njeno pomočjo dosegli.

Na shodu, katerega je sklicala podružnica Unije rudarjev avstrijskih dne 15. avgusta t. l., se je sklenilo, predložiti upravi premogovnika spomenico, v kateri je bila izražena zahteva po zvišanju plačila za pogojno delo (Oeding) za kopače, učne kopače, vozače ter za zvišanje gosposke in mesečne plače vsemu pri premogovniku vposlenemu delavstvu. Nadalje zahteva glede dobavljanja sveže pitne vode v jamo dvakrat na dan in napravo kopelj pri jami, ki naj bo dostopna vsemu pri premogovniku vposlenemu delavstvu. Na shodu, ki se je s to spomenico temeljito pečal, je poročal sodrug Siter iz Trbovelj, ki je na podlagi podatkov dokazal, da so plače ostale ene in iste, med tem ko je draginja vseh življenjskih potrebščin stalno naraščala. Okolnost, da plače niso sorazmerno naraščale z vedno naraščajočo draginjo, jo povzročila, da je neizogibno morala med rudarji zavladati splošno pomanjkanje in beda posebno, ker dosedanje plače že davno oddaleč ne odговarjajo najskromnejšim dejanskim potrebam.

Po shodu in sklepu zahtev, se je cela vrsta navzočih rudarjev vpisala v organizacijo.

Zaupniki so spomenico predložili upravi podjetja in rudarskemu uradu v Celju, vsakemu po en izvod.

Z ozirom na v spomenici izražene zahteve, se je dne 27. avgusta t. l. vršila obravnava, pri kateri se je glede pogojnega dela sklenila tabela, katero se je nastopnemu zapisniku priklonila.

Zapisnik

sestavljen v obratni pisarni jame »Franc Jožef« v Velenjem. Predmet: Obravnava glede izraženih zahtev v spomenici, katero so dne 15. avgusta t. l. izročili rudarji premogovnika v Šaleški dolini.

1. Obratno vodstvo izjavi, da je pripravljeno sestaviti tabelo, v kateri naj bi bile določene pogojne plače za delavce, vposlene v odkopih (Abbau), ki bi naj poskusoma stopila v veljavo dne 1. septembra 1913. Potem takem bi bilo pričakovati, da se bodo zaslužki na delovnih prostorih pri neenakih delovnih razmerah zjednačili. Kot podlaga plačilni tabeli se določuje za povprečno delo, ki ga izvrši kopač tekom šihtha, 4 krone za kopača za šihth. Za učne kopače velja kot plača 90 odstotkov plače kopačev. Plača oziroma zaslužek odkopnih vozačev je določena v tabeli. Tabela se kot veljajoči del tega zapisnika zapisniku pridruži. V teh pogojnih plačah so zapopadna le ona dela, ki jih je treba vršiti v odkopih in manjša dela (poprave tirov ali pa zgradbe (Zimmerung) na odkopnih progah (Abbaustrecken), v kolikor se za opravilo teh del rabi manj kakor četrth šihtha. Razstrelila (Sprengmittel) bodo odkopni kopači dobivali brezplačno. Obratno vodstvo namerava, kar se tiče prožnih kopačev (Streckenhäuer) tudi za te sestaviti podobno tabelo, pri kateri, ako bo to mogoče, se bo istotako vpoštevalo brezplačno oddajanje razstrelil.

Kar se tiče jamskih tesarjev, se je v zadnjem času uvedla kontrola, oziroma prevzemanje pogojnega dela za vsak dan posebej, da se neugodne delovne razmere takoj dožene. Izid uvedbe, ki se je obnesla, je zadovoljiv. Za delo pri zgradbah, katerega se ne more vršiti pogojno (v akordu), se določa za preračunavanje zaslužka plača za šihth v znesku 3 kron in 60 vin.

2. Obratno ravnateljstvo izjavlja, da bo kopačem plačilo za gosposke šihthe od 2 K 60 vin, povišalo na 3 krone. Pri uporabi kopačev za delo na dnevu, priznava obratno vodstvo prostovoljno pri 8urnem delovnem času plačevati kopačem njihovo gosposko šihthno plačo 3 krone, v kolikor se bodo dotična dela vršila ob delavnikih. V kolikor so kopači na odkopih primorani praznovati, so obvezani delati na dnevu po 10 ur na dan, za kar jim spada gosposko šihthna plača v znesku 3 K 60 vin. Poleg tega pa je vsakemu kopaču prosto dano tudi ob delavnikih, kadar se jih porablja na dnevu, delati po 10 ur za šihthno plačo po 3 K 60 vin.

Kar se tiče zahteve glede zboljšanja plače za ključavničarje, kovače, strojnike in kurjače, obratno vodstvo povdarja, da je meseca julija kurjačem povišalo plačo za 9.1 odstotek, kovačem, ključavničarjem, tesarjem in mizarjem pa za 11.7 odstotkov. Končno je strojnikom dne 1. marca 1913 obratno vodstvo povišalo plače na 105 oziroma na 120 kron.

Vozačem, ki ne opravljajo svoje delo pogojno, se njihova gosposko šihthna plača po preteku prvega službenega leta poviša za 6 odstotkov. To povišanje stopi v veljavo z dnem 1. septembra. Kar se tiče starejših in oženjenih delavcev na dnevu, si obratno vodstvo pridržuje, v ozira vrednih slučajih dotičnikom priznati draginjsko doklado.

3. Jamskim delavcem se bo dobavljala sveža pitna voda dvakrat na dan. Dobavljanje bodo opravljale posebne za to določene osebe s pomočjo novih vozičev za prevažanje vode.

4. Obratno vodstvo jemlje željo delavcev glede naprave kopelji na znanje, vendar pa si mora napravo iste pridržati na poznejši čas. Naprava kopelji bo mogoča ob priliki preuredbe in naprave vodovoda, kar se bo zgodilo v do glednem času.

Delegatje zadruga jemljejo predstoječe na znanje ter izjavijo, da bodo vsebinsko tega zapisnika delavstvu naznanili. Obratno vodstvo je potem, ko je predložilo v upogled izkaze glede zaslužkov in podalo pojasnila na podlagi sestave v plačilnem gibanju od leta 1910 naprej ter pokazalo na okolnost, da je na podlagi dotičnega povišanja znašal tekom tega časa večji zaslužek delavcev 55.000 K, dasi so razmere pod-

jetja zelo neugodne, izjavilo, da na nadaljne zahteve pristati ne more.

Odločilni odgovor na spomenico z dne 15. avgusta bo sledil najkasneje do 31. avgusta tega leta.

Današnji razpravi so kot oblastveni zastopniki prisostvovali: rudniški nadkomisar Seefeldner in koncipist namestništva dr. Otmar Pirkmaier.

Po prečitaniu sklenjeno in podpisano.

Velenje, dne 27. avgusta 1913.

Seefeldner, I. r., c. kr. rudniški nadkomisar. F. Waldhauser, I. r., rudniški ravnatelj. Dr. Otmar Pirkmaier, I. r., c. k. namestništvni konc. praktikant. Ig. Sitter, I. r. Iv. Zalesnik, I. r. Ferd. Valenčak, I. r. Franc Hladin, I. r.

Razpredelnica, oziroma tabela, o kateri govori zapisnik, je sledeča:

Plača kopačev in vozačev v odkopih.

Številno vozov	Plača kopačev		Plača vozačev		Številno vozov	Plača kopačev		Plača vozačev		Številno vozov	Plača kopačev		Plača vozačev	
	K	v	K	v		K	v	K	v		K	v	K	v
4.0	3	60	2	80	7.0	4	20	2	90	10.0	5	00	3	20
4.1	3	62	"	"	7.1	4	24	2	91	10.1	5	02	3	21
4.2	3	64	"	"	7.2	4	28	2	92	10.2	5	04	3	22
4.3	3	66	"	"	7.3	4	32	2	93	10.3	5	06	3	23
4.4	3	68	"	"	7.4	4	36	2	94	10.4	5	08	3	24
4.1/2	3	70	"	"	7.1/2	4	40	2	95	10.1/2	5	10	3	25
4.6	3	72	"	"	7.6	4	44	2	96	10.6	5	12	3	26
4.7	3	74	"	"	7.7	4	48	2	97	10.7	5	14	3	27
4.8	3	76	"	"	7.8	4	52	2	98	10.8	5	16	3	28
4.9	3	78	"	"	7.9	4	56	2	99	10.9	5	18	3	29
5.0	3	80	"	"	8.0	4	60	3	00	11.0	5	20	3	30
5.1	3	82	"	"	8.1	4	62	3	01	11.1	5	22	3	31
5.2	3	84	"	"	8.2	4	64	3	02	11.2	5	24	3	32
5.3	3	86	"	"	8.3	4	66	3	03	11.3	5	26	3	33
5.4	3	88	"	"	8.4	4	68	3	04	11.4	5	28	3	34
5.1/2	3	90	"	"	8.1/2	4	70	3	05	11.1/2	5	30	3	35
5.6	3	92	"	"	8.6	4	72	3	06	11.6	5	32	3	36
5.7	3	94	"	"	8.7	4	74	3	07	11.7	5	34	3	37
5.8	3	96	"	"	8.8	4	76	3	08	11.8	5	36	3	38
5.9	3	98	"	"	8.9	4	78	3	09	11.9	5	38	3	39
6.0	4	00	2	80	9.0	4	80	3	10	12.0	5	40	3	40
6.1	4	02	2	81	9.1	4	82	3	11	12.1	5	42	3	41
6.2	4	04	2	82	9.2	4	84	3	12	12.2	5	44	3	42
6.3	4	06	2	83	9.3	4	86	3	13	12.3	5	46	3	43
6.4	4	08	2	84	9.4	4	88	3	14	12.4	5	48	3	44
6.1/2	4	10	2	85	9.1/2	4	90	3	15	12.1/2	5	50	3	45
6.6	4	12	2	86	9.6	4	92	3	16	12.6	5	52	3	46
6.7	4	14	2	87	9.7	4	94	3	17	12.7	5	54	3	47
6.8	4	16	2	88	9.8	4	96	3	18	12.8	5	56	3	48
6.9	4	18	2	89	9.9	4	98	3	19	12.9	5	58	3	49
7.0	4	20	2	90	10.0	5	00	3	20	13.0	5	60	3	50

Ako vpoštevamo zelo klavrne razmere, ki vladajo drugače v Velenju, tedaj moramo pač priznati, da je celoten uspeh zelo lep. Vrednost tega uspeha je pa tem večja, ker se je izvršilo vse mirnim potom, potom previdnega in praktičnega postopanja vodstva strokovne organizacije.

Naravnost neprecenljive vrednosti pa je moment, ki ga zapisnik in tabela vsebuje in to je, da je določena minimalna plača. Določba, katera kopaču izrecno jamči, da mora pri pogojnem delu v najslabšem slučaju dobiti za šilt vsaj K 3.60 tudi takrat, ako nakoplje manj premoga, kakor za 4 voziče. Za vsaki nadaljni vozič pa ima zagotovljeno po 20 vinarjev. Plačam kopačev naraščajo tudi plače učnih kopačev. Plače za gosposke šilte, kakor je iz zapisnika razvidno, so se za 8urni delavnik od 2.60 na 3 K zvišale, ako pa je rudarja volja delati po 10 ur na dan, tedaj mu naraste plača za gosposki šilt na 3 K 60 vin. Vozači bodo po preteku onega službenega leta dobili 6 odstotkov priboljška na plači itd.

Celoten napredek je vsekakor lep. Nastala je v prid rudarjev velika izprememba, sedaj vsak v naprej ve, koliko mu je namenjeno, dočim je bilo popreje določevanje plače oziroma zaslužka odvisno od dobre ali slabe volje gospodarstvenikov.

Sedaj pa se od rudarjev v Velenju samih odvisno, če si hočejo lepe pridobitve obdržati ali ne. In če jih hočejo obdržati tako, da se jim ne bodo polagoma poizgubile, tedaj jim ostaja le eno sredstvo, namreč močna in trdna strokovna organizacija. Vedite tovariši, da ako ne bi bilo strokovne organizacije, Unije rudarjev avstrijskih, da o sedanjem napredku in pridobitvah ne bi bilo nobenega govora. Vedite pa tudi, da vam je nastala dolžnost sedanje pridobitve varovati, čuvati in ako bodete upoštevali, da se sčasoma potom močne strokovne organizacije bo dalo napraviti zopet kak korak naprej, tedaj vam bo pamet sama narekovala, da je vsacega posameznika sveta dolžnost biti delaven in navdušen član te organizacije.

V naprej vama povemo, da če boste od sedanjih lepih pridobitev sčasoma na mestu, da bi še novih zraven pridobili, morda kaj zgubili, tedaj bo to dokaz, da strokovne organizacije niste dovolj upoštevali, da napram njej niste vršili svoje dolžnosti sploh, da ste ostali navzlic le-

pemu dokazu o njeni sposobnosti napram njej brezbržni. Ampak potem se nikar ne izgovarjajte na organizacijo, temveč sami sebe na prvi potrkajte. Ako pa pristopite vsi v organizacijo, potem pa tega treba ne bo, kajti vaša združena moč vam bo jamčila za to, da boste ne le ohranili, kar ste pridobili, temveč stalno napredovali. Vsak naj torej postane član strokovne organizacije, Unije rudarjev avstrijskih.

Zahtevajte v vseh rudarskih krajih v vseh gostilnah „Rudarja“ in „Zarjo“!

si svojijo vsa sredstva produkcije za svoje, tako tudi pridobitek, ki ga donša razna industrija ali zemlja. Sedanji moderni kapitalist se obnaša napram delavcu tako, kakor v srednjem veku graščak nasproti svojemu sužnju. Nekdaj je ukazoval graščak svojemu sužnju, kako sme stanovati, kateri veri sme pripadati, in smel ga je celo prodati ali izkoriščati po svoji volji do skrajnosti. Sedanji moderni kapitalist pa skuša delavstvu ukazovati, kateri politični stranki naj bi pripadalo, kakšni strokovni organizaciji sme pristopiti, da, dogaja se celo, da mu kapitalist ukazuje, kje sme nakupovati svoje potrebščine ali v kakšno družbo sme zahajati. Kakor se je odpravila ona krivica, ki jo je izvrševal nekdanji graščak napram svojemu sužnju, tako se mora odpraviti sedanja krivica kapitalista. Večina delavstva mora razumeti, da je poleg spoznanja krivice tudi treba odločnosti. Sam idealizem ne prinaša uspeha. Poleg spoznanja kulturnega napredka in ideala je treba na gospodarskem polju za odpravo podjetniških predpravil močne in odločne delavske strokovne organizacije. Zaraditega, rudarji, ravno v naši stroki so največji, najmočnejši in najmogočnejši podjetniki. Razume se, da smo med vsemi, ki pripadajo delavskemu razredu dan na dan v največji nevarnosti ob najnižji plači in prav gotovo se ne najde nihče med rudarji, ki bi ne želel izpremembe. Čisto gotovo je njegov ideal boljša bodočnost, ali ideal sam proti močnemu kapitalistu, kakor že rečeno, ne opravi nič, treba je torej, da se priklopite vsi rudarji ne glede na narodnost ali verstvo, svoji strokovni organizaciji Uniji rudarjev v Avstriji ter stopite s tem v resen in uspešen boj.

Revirna konferenca rudarjev gorenjih planinskih dežel.

V nedeljo, dne 7. septembra t. l., se je v Ljubnu v hotelu »pri Pošti« vršila revirna konferenca rudarjev gorenjih planinskih dežel. Predsedoval ji je sodrug Schaflechner iz Fohndorfa. Delegatov je bilo poleg članov revirnega odbora navzočih 39. Skupine v Št. Kathreinu, Arcbergu in Zillindorfu delegatov niso poslane.

Nadalje so konferenci prisostvovali sodrugi: Jarolim kot načelnik Unije, poslanec Vinko Muhič in Josip Hartman kot zastopnika strokovne komisije v Gradcu, ter Šlager kot zastopnik okrajne politične organizacije v Ljubnu.

Iz tiskanega poročila tajnika je posneti, da je bilo administrativno delovanje precej obširno. Pošiljatev je došlo 1280, odposlano jih je bilo 2364, ustmenih pojasnil in nasvetov 843.

Glede agitatoričnega delovanja iz poročila posnemamo, da se je vršilo tekom poročilnega leta 171 javnih in 50 shodov po § 2 zborovalnega zakona, izmed katerih jih je kot poročevalca tajnik sam opravil 137. Za ostale shode je tajništvo govornike preskrbelo.

Plačilna gibanja so se vršila v Mitterberg (bakreni rudnik), Grünbach, Wolfsegg, Thomasroith, Gloggnic, Hüttenberg, Fohndorf in Ljubnu. Od teh se jih je z delnim uspehom zaključilo v Mitterberg, Grünbach, Gloggnic, Wolfsegg, Thomasroith, Fohndorf in Ljubnu. Tudi nameravano poslabšanje zaslužka pri pogojnem delu (akord) delavcem pri pečeh v Vordernbergu se je zabranilo.

Poročilo poukazuje tudi na preporna vprašanja, ki so nastala zaradi izvedbe rudniško-policijskih odredb v Šteyeregg, nadalje na posredovanje glede odprave raznih nedostatkov v magnesičnem podjetju v Št. Kathreinu. Tudi boj v Zillingdorfu, ki se je vodil proti mestni občini dunajski, poročilo omenja.

Veliko opravka je tajništvu povzročila izvedba novega plačilnega zakona. Opetovano je bilo treba napravljati ovadbe na oblasti, da se zakonu pridobi veljavnost. Zlasti je bilo treba ovaditi rudniške uprave v Grünbach, Gloggnic, Sunk, Haufenreith, Göriach, Št. Štefanu pri Volšperku in Parschlugu.

Volitve v bratovske skladnice in rudarske zadruge so se vršile v Ljubnu, Eisener, Fohndorf, Vordernberg, Köflach in Wiesu. Povsod so zmagali naši kandidati, dasi so nasprotniki zlasti v Eisener in Ljubnu proti njim razvijali mrzlično agitacijo. V Welsu se nam je privikrat posrečilo spraviti naše sodruge kot prisednike v bratovsko skladnično razsodišče, v katerem so do sedaj imeli v rokah vse mandate podjetniki.

Nove vplačevalnice so se ustanovile v Böckstein in Zillindorfu. Opustiti so se morale vplačevalnice v Kaisersbergu, Wiesenavi in Göstlingu in Wiesenavi zaradi tega, ker so se tamošnji obrati ustavili.

Nadalje poukazuje poročilo tudi na velikansko fluktvacijo (prihajanje in odhajanje) delavstva v Ljubnu in Fohndorfu, ki znaša večsah celo sto odstotkov. Da vsled velikanskega izpreminjanja delavstva organizacija močno trpi, je samoobsebi razumljivo. Poročilo je bilo brez ugovora vzeto na znanje in se je sodrugu Cwangerju za njegovo delovanje izreklo priznanje.

Boj proletarskih mas za pravico.

Ne nahaia se v razvoju človeške družbe ničesar, kar bi tako vplivalo na opazovalca, kakor opazovanje razvoja in napredka izkoriščanega proletarijata, ki stremi za tem, da se dvigne na višjo stopnjo družabnega socialnega in kulturnega stanja. Kakor da bi se z njim čudeži godili, se razvija oni razred, ki je bil še pred kratkim brez vsake pravice, izkoriščen, nezaveden, zaničevan, neizobražen, dočim so bogatejši sloji imeli v svojem zakupu znanje, izobrazbo ter se branili z vsemi sredstvi pred izkoriščanci. Opaža se razvoj med proletarci vseh narodov, razvoj kot naravni zakon. Seveda je razvoj za napredek težaven, razvija se ob velikanskem nasprotstvu onega razreda, ki je imel vedno predpravice. Radi tega se pojavljajo vedno hujša nasprotstva. Boj za osvoboditev, kakor se ga imenuje, je težak, ker hočejo nižji sloji do solnčne svobode, pri čemur jih pa imoviti razred vedno vznemirja. Siromašnejši sloji si hočejo priboriti svoje pravice z razrednim bojem, bogatejši sloji pa utemeljujejo svoje predpravice s svojim rojstvom in imetjem, ki jim je dedno že več stoletij.

Zadnja leta se je razvil delavski razred na znatno višjo kulturno stopnjo. Preobrat se opaža, materialno revščino, ki je zaslužila proletarijat, ga spravila ob vsakršne pravice, ne sprejema nižji razred več mirno, ne smatraje več za pomoč od zgoraj kakor nekdanj, zaveda se pa svoje moči. Proletarski razred se zaveda svoje gospodarske moči v človeški družbi in ta zavednost vedno napreduje. Kot človek se je začel zavedati svojih pravic, kot državljan ne išče več milosti, ne prosi meščanskega razreda za solnčno toploto, zahteva svoj delavski obstanek, enako soodločevanje v državi, deželi in občini, zahteva koalicijsko pravo, pravico do izobrazbe, in kakor se že vse človeške pravice imenujejo. Večstoletna krivica naj se izpremeni v enakost, svobodo, v modernost človeške družbe. Boj za pravico se suče v prvi vrsti za materialni obstanek. Težavno je vprašanje, pri katerem so prizadeti razni sloji, kako se naj razdeli oni pridobitek, ki ga daje v državi, deželi in občini gospodarstvo. Kdo naj bo deležen onega zaslužka, ki ga pridelajo proletarske roke. Delavec zahteva pridobitek, ki so ga pridelale proletarske roke, zase, meščanski sloji pa tirjajo in

O organizaciji in agitaciji je govoril sodrug Cwanger. Poukazal je v prvi vrsti na sklep zadnjega unijskega zbora, glede hišne agitacije, ki še vedno navzlic večkratnemu drezanju in opominjanju ni na celi črti izveden tako, kakor to potreba zahteva, da se v organizaciji doseže potreben napredek. Končno je konferenci predložil natančno izdelan navodilnik, po katerem naj bi se hišna agitacija vršila.

V razpravi, ki se je na to vršila, so govorili trije sodruzi iz Ljubna in delegatje iz Göriach, Grünbach, Köllach, Kreuth in Wolfsegga, nadalje sodrugi Muhič in Hartman, ki so se izrekli za predloženi navodilnik ter poudarjali, da uspeh gotovo ne bo izostal, ako se bo v smislu tega opravilnika delovalo. Sodrugi Muhič je še izrekel željo, naj bi poročilo prihodnjic obsegalo tudi pregled števila vposlenih in organiziranih rudarjev v okrožju tajništva. Na to je bil navodilnik soglasno sprejet.

K tretji točki dnevnega reda »Kaj je s socialno-politično zakonodajo in z nezgodnim zavarovanjem za rudarje«, govoril je sodrug Jarolim. Govornik je dejal: socialno-politična zakonodaja za rudarje dospela je do mrtve točke. V zadnjih desetih letih ni storila vlada v socialno-političnem oziru za rudarje ničesar. Napravil se je edinole zakon glede izplačevanja zaslužkov v rudništvu in še ta ne odgovarja vsem željam in potrebam rudarjev, posebno ker so rudarji namesto sedanega štirinajstdnevnega izplačevanja zahtevali tedensko izplačevanje. Zakonj glede nedeljskega počitka, glede varstva združnih delegatov, glede jamske inšpekcije in osemurnega delovnika še vedno niso rešeni. Nadalje je sodrug Jarolim podal obširno pojasnilo o zakonski predlogi glede name-ravane uvedbe nezgodnega zavarovanja rudarjev, o kateri je pričakovati, da jo državni zbor v svojem prihodnjem zasedanju reši. Vse eno pa ne bodo smeli rudarji držati križem rok, ker se še ne ve, kako se bo cela zadeva v državnem zboru zasukala. Gotovo bo popreje predno se zakon uresniči, potreben še kak poseben naskok, zato morajo rudarji biti vedno in za vse slučaje pripravljeni, da v danem slučaju posežejo v boj, da se nezgodnemu zavarovanju pripomore do uveljavljanja.

Končno sodrug Jarolim predlaga v sprejetje sledečo resolucijo:

»Dne 7. septembra 1913 v Ljubnu se vršča revirna konferenca vnovič izraža in povdarja, da je samo ob sebi razumljiva dolžnost vlade in državnega zbora, da skrbe za vresničenje potrebnih zakonov o delavskem varstvu, ki bodo v zadostni meri varovali rudarje pred brezmejno, divjo gonjo za dobičkom rudniških podjetnikov. Temu nasproti konferenca izrecno konstatira, da se vlada, kakor tudi državni zbor udajata odporu rudniških posestnikov, in se na ljubo teh vsakemu zboljšanju, kar se tiče varstva rudarjev, premišljeno ter namenoma izogibata. Da se temu tako dokazuje dejstvo, da državni zbor razen plačilnega zakona iz leta 1912, tekom dobe več kakor deset let za izpopolnitev rudarskega varstva ni storil prav ničesar. Navzlic temu dejstvu pa si vlada in državni zbor še vedno prizadevata preprečiti, da bi tozadevni predlogi delavskih poslancev prišli v državnem zboru na razpravo.

Dotični predlogi se tičejo: Surnega del. časa za pri rudništvu vposlene delavce; razširjenja in natančnega dodrževanja nedeljskega počitka; varstva delegatov ter uvedbo rudniških inšpektorjev, ki naj bi jih volili delavci, plačevala pa država.

Ker pa je zdravje in življenje rudarjev od uresničenja gori navedenih predlogov odvisno, smatra revirna konferenca izvedbo in uresničenje teh predlogov za neodložljivo potrebo. Vseh rudarjev pa je dolžnost, da zahtevano varstvo rudarjev v hoju z vlado in državnim zborom si potom močne strokovne organizacije pribore.

Končno revirna konferenca še konstatira, da vlada in državni zbor s svojim postopanjem očitno dokazuje, da ima ni prav nič ležeče na tem, da se socialno zavarovanje v doglednem času izvede. Kajti vsled zavlačevanja socialnega zavarovanja niso oškodovani le industrialni delavci, temveč tudi rudarji, ker je njihovo starostno in invalidno zavarovanje s izvedbo socialnega zavarovanja v tesni zvezi.

Z ozirom na to, da se stavijo takemu socialnemu zavarovanju, kakor bi ga delavci lahko sprejeli, na pot velike zapreke, je Unija rudarjev avstrijskih poleg socialno demokratičnih poslancev, pozvala vlado, naj še pred vresničenjem socialnega zavarovanja pritegne oziroma včlani rudarje nemudoma pri obstoječih delavskih zavarovalnicah proti nezgodam, da se bo vsaj v tem oziru pohabljeni rudarje, oziroma njihove vdove in sirote, kar se tiče nezgodnega zavarovanja zjednačilo s ostalim industrialnim delavstvom.

Nato je po preteku nekaj mesecev vlada izjavila, da je pripravljena nezgodno zavarovanje za rudarje izvesti še pred izvedbo socialnega zavarovanja, toda pod pogojem, da se ima usta-

noviti posebno, samostojno zavarovalnico, pri kateri naj bi bili rudarji sami zase proti nezgodam zavarovani. Tozadevni načrt je vlada končno tudi državnemu zboru predložila. Ker pa so se tudi že meščanski poslanci v socialno zavarovalnem odseku za poklicno zavarovalnico proti nezgodam za rudarje izrekli, ni več za pričakovati, da bi se meščanski poslanci sedaj zavzeli za to, da se rudarje obstoječim teritorialnim delavskim zavarovalnicam proti nezgodam priklopi.

Uvažujoč te okolnosti, revirna konferenca uvideva, da bi nadaljni boj rudarjev za uvrstitev v teritorialne nezgodne zavarovalnice smatrali rudniški podjetniki in njihovi zastopniki v državnem zboru le za dobrodošlo sredstvo, ki bi jim služilo za pretvezo vresničenje nezgodnega zavarovanja z izgovorom na dozdevni odpor rudarjev v nedozirno bodočnost zavleči.

Zatorej sedaj revirna konferenca od vlade in državnega zbora pričakuje takojšnjo rešitev zakonskega načrta glede nezgodnega zavarovanja za rudarje.

V nato se vršči razpravi je govoril en delegat iz Ljubna in poslanec sodrug Muhič, ki je v jednatih besedah pozval rudarje na neumorno in odločno delo za doseg nezgodnega zavarovanja. Dejal je: če bodo rudarji izven državnega zbora storili svojo dolžnost in moško nastopali, tedaj bo delo poslancev v državnem zboru znatno olajšano. Resolucija je bila nato soglasno sprejeta. Sledila je volitev revirnega odbora.

K točki »Raznoterosti« so govorili delegati iz Thomasroith, Vordernberg, Göriach, Wolfsegga in Köllacha, ki so omenjali razne stvari v revirju in stavili nekaj vprašanj na tajnika.

Sodrugi Schaflechner je izrazil željo, naj bi načelstvo Unije prepustilo tudi revirju za gore-nje planinske dežele en mandat za strokovni kongres in je v to svrhu kot delegata predlagal sodruga Cwangerja. Sprejeto.

Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, je sodrug Schaflechner v kratkih besedah ponovil važne sklepe ter pozval delegate v smislu teh sklepov na neumorno delo, da bo poročilo za prihodnjo konferenco zaznamovalo še večji napredek, nakar je ob pol 6. uri zvečer dobro uspelo konferenco zaključil.

Zapiski

seje predstojništva združene bratovske skladnice v Trbovljah, ki se je vršila dne 27. avgusta 1913 v ravnateljstveni pisarni v Trbovljah.

Navzoči: podpisani.

Dnevni red:

1. Vpokojitve.
2. Prošnje za vračunanje članskih let.
3. Odloki c. kr. rudniškega urada v Celju z dne 12. aprila 1913, šte. 1349, in z dne 20. junija 1913, šte. 2654 tičejo se cenitvenega zapisnika glede vrednosti posestva in k njemu pripadajočih pritrdil delavskega konsumnega društva v Hrastniku.
- IV. Odlok c. kr. rudniškega urada v Celju z dne 17. 7. 1913 šte. 2651, tičejo se izplačila pokojninskih zneskov.
- V. Stavba bolnišnice, odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Celju z dne 24. 6. 1913, šte. 33.416.
- VI. Prošnje za podporo.
- VII. Raznoterosti.

I.

Na podlagi zdravniških spričeval se vpokojuje:

V Trbovljah:	
1. Blažič Jožefa	od 1. marca s K 11-66
2. Smodič Ivan II	" 14. " " " 20—
3. Pečirer Anton	" 20. " " " 85-74
4. Voga Vid	" 25. " " " 23-33
5. Železnik Franc	" 29. " " " 29-70
6. Hrovat Lovro	" 29. " " " 35-64
7. Bušič Rafael	" 29. " " " 100—
8. Rehar Ernest	" 31. " " " 20—
9. Bajda Ivan	" 31. " " " 35-64
10. Zalaznik Anton	" 1. aprila " " 20—
11. Keše Martin	" 15. " " " 29-70
12. Volaj Franc	" 15. " " " 26-66
13. Kolenc Terezija	" 15. " " " 14-84
14. Janežič Ivan	" 15. maja " " 29-70
15. Kuhar Avgust	" 15. " " " 23-76
16. Fakin Vinko	" 15. " " " 29-70
17. Logar Magdalena	" 1. junija " " 11-66
18. Naglar Jožef	" 1. " " " 35-64
19. Trinkaš Elizabeta	" 1. " " " 10—
20. Pavelšek Anton	" 10. " " " 20—
21. Klepej Franc	" 13. " " " 20—
22. Kreže Martin	" 15. " " " 23-76
23. Burkeljc Jakob	" 15. " " " 71-40
24. Jurca Albin	" 15. " " " 20—
25. Ulepič Elizabeta	" 15. " " " 11-66
26. Smerkol Jernej	" 25. " " " 23-76
27. Klanšek Jernej	" 25. " " " 20—
28. Činžar Franc	" 1. julija " " 16-66
29. Murn Jurij	" 1. " " " 23-33
30. Brodnik Jožef	" 1. " " " 23-76
31. Šifrer Marija	" 1. " " " 13-33
32. Ključevšek Alojzija	" 7. " " " 13-33

33. Avsec Alojzij	" 11. " " " 18-66
34. Borštnar Ignacij	" 15. " " " 20—
35. Jakopič Jožef	" 1. avgusta " " 41-60
36. Povšner Jožef	" 1. " " " 20—
37. Gradišek Franc	" 1. " " " 23-76
38. Hribar Anton	" 1. " " " 20—
39. Brečko Marija	" 1. " " " 11-66
40. Puh Ivan	" 20. julija 1912 " 16-66

Zadnji na podlagi pravoreka razsodišča z dne 5. julija 1913, šte. 80.

V Hrastniku:

41. Bastič Ivan	od 1. julija s K 23-76
42. Utenkar Anton	" 1. avgusta " " 23-33
43. Kupec Franc	" 15. junija " " 20—
44. Stradar Franc	" 1. " " " 23-76
45. Sivka Mihael	" 1. " " " 23-76

Na Ojstrem:

46. Levgart Ivan	" 1. avgusta " " 23-76
47. Bedenik Franc	" 1. " " " 41-60

48. Vdova Marija po vpokojenem Gasparoviču Mihael, ki je dne 8. julija 1913 umrl, dobi po pravilih ji pripadajočo pokojnino v znesku K 5-56 na mesec.

49. Vdovi po Antonu Rebov v Hrastniku se prizna rezervni delež po njenem umrlem možu.

II.

Na predlog gospoda Jožef Zupana se z večino glasov sklene Martinu Bočko vračunati njegovo službeno dobo oziroma članstvo začeti s 25. novembrom 1885. Toda predsednik ta sklep razveljavi, ker ne odgovarja določilom pravil.

Prošnja Ernest Čepelina za uvrstitev v III. pokojninski razred se, ker ni za ta razred predpisanih prispevkov plačeval, zavrne.

Blaž Obreza se uvrsti v IV. pokojninski razred, ker je bil 15 let, 8 mesecev in 25 dni član bratovske skladnice.

III.

Z ozirom na zahtevo rudniškega urada v Celju glede precenitve posestva delavskega konsumnega društva v Hrastniku se z večino glasov sklene, da se pusti precenitev dotičnega posestva izvršiti potom sodnije.

IV.

Da ne bo treba prodajati vrednostne papirje, pri čem bi bratovska skladnica ob sedanjem nizkem stanju kurzov utrpela veliko škodo, izrazi predsedništvo soglasen sporazum, da se imajo dodatki k pokojninam izplačati še le meseca septembra.

V.

Odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Celju z dne 24. 6. 1913, šte. 33.416 se predstojništvu prečita.

Sklene se, kakemu stavitelju naročiti, da izdela načrte kakor tudi proračun za novo bolnišnico, v kateri naj bi bilo prostora za 50 postelj. Na podlagi izdelanih načrtov naj se potem proračunajo vzdrževalni in upravni stroški nove bolnišnice.

Odgovori se naj c. kr. okrajnemu glavarstvu, da bo zgradba nove bolnišnice le tedaj mogoča, ako bo bratovska skladnica od strani dežele in države v to svrhu dobila primerno subvencijo. In ker je njegova ekscelenca gospod namestnik grof Clary pl. Aldringen ob priliki svojega obiska bolnišnice izjavil, da bo z ozirom na prestano epidemijo legarja za stavbo novega poslopja bolnišnice kako subvencijo gotovo mogoče dobiti, se okrajno glavarstvo naproša, naj dotično prošnjo za podporo primerno podpira. Sklene se nadalje prositi subvencije ne samo pri deželi temveč tudi pri ministrstvu za javna dela.

VI.

Od predsednika do sedaj izplačane podpore se naknadno odobre.

Nadaljne podpore se podeli in dobe po 8 K: Žuža Franc, Žgajnar Jakob, Žilnik Josip, Premierl Jožef, Pobiljšaj Alojzij, Puntar Karel, Moškan Ivan, Miklič Jožef, Majcen Jožef, Majcen Ivan, Levičar Ivan, Čamar Marija, Baloh Alojzij, Bokal Ivan, Bolkovič Alojzija, Brunček Leopold, Las Martin in Hauptman Jožef. Abram Jože dobi 15 K, Avsec Peter 10 K, Bajda Dominik 6 K, Cizej Karel 6 K, Gričar Jožef 8 K, Golob Avgust 12 K, Golob Jožef 12 K, Gantar Jožef 12 K, Hribšek Matevž 8 K, Hančič Franc 12 K, Jakopič Jožef 12 K, Jakš Franc 15 K, Kersnik Franc 15 K, Kovač Ivan II. 8 K, Korene Franc 8 K, Kočevar Ivan 10 K, Kravogel Tomaz 12 K, Kočevar Marija 8 K, Mivec Matevž 20 K, Mrežar Anton 15 K, Oprešnik Jakob 12 K, Pusovnik Karel 15 K, Pavelšek Stefan 12 K, Perpar Anton 8 K, Papež Ivan 10 K, Pirč Jožef 12 K, Rebol Franc 20 K, Raspotnik Matevž 12 K, Smodič Matevž 12, Sladič Ivan 12, Stravs Robert 12 K, Saje Franc 10 K, Učman Jožef 15 K, Uštar Martin 10 K, Zakonišek Franc 12 K, Zakšek Ivan 10 K, Kozlevčar Alojzij 15 K, Utenkar Anton 10 K, Krašen Franc 15 K, Učakar Ferdo 15 K, Letnar Anton 10 K, Vastič Franc 15 K, Jazbec Ivan 10 K, Gaberšek Martin 10 K, Potrpin Franc 10 K, Kocman Anton 15 K, Kačič Matevž 10 K, Brežnik Jožef 10 K, Tacar Anton K 31.16, Laznik Ivan 10 K, Drobež Peter 10 K, Oberster Gašpar 20 K, Bizjak Rajmund 10 K,

Bevc Jožef 15 K, Bastič Iv. 15 K, Štravs Jožef 20 K in Šuštar Franciška 10 K.

VII.

Potrebne poprave v bolnišnici kakor: lesena tla, pleskanje oken in vrat, belitev, probkasta stena itd. se dovoli.

Gospodu dr. Baumgartenu in bratovsko skladničnim uradnikom Pleskoviču in Režunu se zaproseni dopust dovoli.

Bratovsko skladničnim uradnikom Pleskoviču, Režunu in Amerju se dovoli vsakemu po 150 K nagrade.

Babici Zofiji Lenko se dovoli potrebna drva za podžiganje kakor tudi dovažanje istih na dom.

Perici v bolnišnici Antoniji Zamlien se plača na 60 K mesečno poviša.

Dovoli se napravo telefona do nove lekarne. Babica Vrtačnik Julijana v Hrastniku dobi nagrado v znesku po 10 K za vsak mesec.

Nabavo nosilnic na kolesih za Hrastnik se sklene.

Prošnja, katero so vložili poduradniki in pazniki, da se jim dovoli prostovoljno zavarovanje pri bratovski skladnici, se postavi na dnevni red prihodnjega občnega zбора.

Izvanredni občni zbor se sklene sklicati dne 21. septembra t. l. in se mu določi sledeči dnevni red:

1. Prošnja poduradnikov za dovoljenje, da se smejo pri bratovski skladnici prostovoljno zavarovati.

2. Raznoterosti.

Na to predsednik sejo zaključi in se zapisnik podpiše.

J. Pleskovič, zapisnikar. A. Heinrich, predsednik. F. Heutman, Florjan Majdič, Peter Gosak, Groblar Peter, Avgust Tratnik, Kronthaler, H. Martiny, I. Urlep, Zupan Jožef, Kolman Matija, Mozečič Anton, Bočko Alojzij in Mlakar Martin. Vsi lastnoročno.

Dopisi.

Trbovlje. Predpretečeno nedeljo popoldne je ponesrečil rudar Rupnik Henrik, ko je spuščal vozove v Franc Karlsfeldov rov ter si zlomil križ. Vzrok nezgode je, da mora delavec pri rovu sam zavirati in spuščati vozove v rov. Slučajno je prišel k rovu rudar Izgoršek Franc, da je hitro zaviral, ko so se nosile izpuštile v rov, ako ne, bi bilo Rupnika do kosti zmečkalo. V tem rovu ni nikakršne varnostne priprave, akoravno je tam osem delavnih krajev. Dolžnost rudniške oblasti bi bila, da si to malomarno in nevarno napravo bližje ogleda in rudniško družbo prisili, da napravi vse varnostne naprave. Delavci so že mnogokrat opozorili paznike na to nevarno napravo, le gospodje pazniki nočejo ničesar slišati. Rupnika so prepegljali težko ranjenega v bolnišnico.

Köllah. V soboto dne 30. avgusta t. l. je v tukajšnjem Dittlerbau uposleni kopač Ivan Kidrič težko ponesrečil. Zadel ga je kos premoža pri streljanju v desno stegno. Težko poškodovanemu je dal prvo pomoč g. dr. Schröder.

Iz Ljubna poročajo, da je te dni v Sunku pri Triebenu ponesrečil 44 let stari tesar Ivan Leitner. Ko se je izogibal voziču, ki mu je prihajal nasproti, je padel tako nesrečno na cementni tlak, da si je zlomil levo roko.

Fohnsdorf. Ko se je predpretečeni teden vračal rudar K. P. ponoči proti domu, so ga napadli še jako mladi jamski pazniki Martin Leks in Eduard Marra s palicami in nekimi ostrim predmetom. Pretepli in zdelali so ga tako, da je takoj na mestu obležal. Nekaj rudar, ki ga je pozneje našel, ga je spravil v bolnišnico, kjer so mu številne rane na glavi obvezali. S takimi suroveži bi bilo res treba pošteno obračunati in vrniti falotom milo za drago. Sicer pa je značilno, da je vsa stvar prišla že tako daleč, da si upajo pazniki že rudarje kar naravnost tolovajsko napadati in pretepati.

Črno. Našim klerikalcem huda prede. Z veliko zavistjo gledajo lep razvoj naših organizacij, ki so jim trn v peti. Strašansko boli gospode iz farovža, da se tudi našemu delavstvu polagoma odpirajo oči in da noče več slediti čez drn in strn tistim ljudem, ki nimajo drugega namena z njim, kakor gospodarsko in politično ga izrabljati v svoje samopašne namene. Z grozo namreč opažajo, da jih je delavstvo končno pregledalo in da se od njih odvraca. Komanda gospodov duhovnikov polagoma tudi pri nas prihaja ob veljavo, kajti delavci se vadijo misliti z lastno glavo, kar pomeni toliko, da se počasi otresavajo tujih vplivov. Vsaj je uspavanja delavcev od strani teh gospodov bilo več

kot zadosti, enkrat mora priti do jasnosti. Jasnosti in svetlobe pa se črnuhi povsod in tudi pri nas se boje kakor hudič križa, kar je na vse zadnje razumljivo, ker toliko časa, dokler tava delavstvo v temi in dokler ga je mogoče izrabljati kakor slepo orodje, toliko časa gre gospodi njihova gospodarska in politična pšenica v klasje. Da bi si gospodje zopet nekoliko utrdili svojo že precej šibko postojanko, so šli ter so dne 7. septembra t. l. sklicali shod in mislili, da bodo ob tej priliki zopet ujeli nekaj rudarjev za svojo protidelavsko organizacijo, katero so ustanovili le zaradi tega, da delajo z njo med delavci zgago in ki jo smatrajo za nekakega ovna, ki naj bi se za to črno gospodo bodel z vsemi, ki nočejo trobiti v duhovniški rog. Ob enem pa naj bi jim služila za podkrepitev njihovega vpliva in moči. Toda kalinov, ki se slepo vsedajo na nastavljen limanice je na veliko žalost gospodov v kutah, zlasti med rudarji, čimdalje tem manj, kar znači toliko, da postajajo rudarji tudi pri nas polagoma samostojni in da farovško jerobstvo, ki je zatiralo že od nekaj vsak napredek v naprej odločno zavrača. Da, da, gospoda, časi vašega neomejenega paševanja minevajo. Delavstvo se je naučilo misliti z lastno glavo in ne čuti več potrebe, da bi vi mislili zani.

Za shod so gospodje delali veliko reklamo, uspeh pa je bil zelo ničeven. Da vzbude med rudarji za svoje natolcevanje, ki se je potem na shodu vršilo, nekaj zanimanja, so pripovedovali, da pride na shod poročati tudi neki Zajec iz Velenja. Oni Zajec, o katerem nam je znano, da sev Velenjem zanj zmenijo rudarji toliko kakor za lanski sneg. Na zadnje pa Zajca niti bilo ni. Zakaj ga ni bilo, ne vemo, morda se je potoma zaljubil v sočnato deteljico ali kaj. Mogoče, da je bil še hripav od svete Uršule, koder je nedavno tega na željo gospodov mlati prazno slamo pri čemur je nemara požrl preveč prahu, ki se je kadil od njegovih laži. Mogoče pa mu je tudi sveta Uršula namignila, naj bo nekoliko bolj pameten in naj ne dela klerikalcem tlake. Ker pa nad vse »brihtnega« Zajca ni bilo, so njegovo nalogo enostavno prevzeli gospodje, fajmošter in kaplan. Nalogo pohrustati vse socialiste, je prevzel kaplan, ki se je pri tej priliki zopet izkazal kot človek poln sovraštva do vsega, kar noče izvrševati hlapčevske službe klerikalcem. Čvekal je nekaj o stvarih, ki mu očitno niso prav nič znane. Kot pripraga mu je posebno zopet služila vera, katero je zopet enkrat prav po nepotrebnem vlačil po zobeh. Sploh je vsa njegova modrost počivala v tem, da je udrihal po socialistih, po judih itd., kakor je pač navada vseh kaplanov, ki drugega ne znajo. Nekaj je slišal zvoniti o Lasale-ju, Adlerju itd., a drugega o njih ne ve povedati, kakor da so judje. Zgodovino teh mož, njihovo delovanje itd., o tem seveda nima ne duha ne sluha. Naš nazor in naše načelo, da smatramo vsacega človeka v prvi vrsti za človeka, tega nam »gospud« ne bodo vzeli. Mi delavci sodimo vsacega človeka po njegovem delovanju, kakšne vere kdo je in kakšne vere kdo hoče biti, to nas nič ne briga, to je vsakega človeka lastna stvar, o kateri nima nihče pravice soditi. Pravimo pa tole: Med judi, luterani in katoličani se najde dosti falotov, proti katerim se moramo delavci boriti brez ozira na to, kakšne vere kdo je. Judovski, protestantovski, katoliški itd. bogataši in podjetniki izkoriščajo in odirajo delavce eden kakor drugi. V tem oziru ni med njima prav nobene razlike. In ker pa delavci nemoremo živeti od sv. Duha, nam nič drugega ne preostaja, kakor da se proti medversko in mednarodno organiziranim oderuhom tudi mi delavci medversko in mednarodno organiziramo in se skupno proti njim borimo za vse to, kar nam gre. Ako bi tega ne storili, potem bi bili obsojeni na počasen pogin, česar pa si ne želimo.

V hudem boju proti medverskim in mednarodnim izkoriščevalcem pa nam je čisto vse eno, kakšne vere kdo izmed nas je, glavna stvar je, da za našo skupno stvar kaj koristnega dela in da ni hinavec, katerih se ravno v katoliških vrstah dobi zelo mnogo. Sicer pa, ko smo že pri judih, tedaj svetujemo našemu kaplanu, naj prihodnjič tudi še pove, da se je rajnkí dunajski župan Lueger, ki je bil drugače velik sovražnik judov, kadar je rabila »krščanska« dunajska občina denar, izposojeval na primer za vodovod denar od judovskega bogataša Rotšilda. Nadalje naj tudi pove, da je sam rimski papež z milijonarskimi judi in da so klerikalni veljaki nekemu judovskemu milijonarju Reitzes-u preskrbeli avstrijsko plemstvo za to, ker je daroval za evharistični kongres, kateri se je vršil

pred kakimj dvema leti na Dunaju 200.000 K. To naj pove naš kaplanček, da krščanski, klerikalni in katoliški gospodi judovski denar prav nič ne smrdi in potem bo prišel do prepričanja, da večina naših kaplančkov niti vredna ni, da bi obrisali možem, kakor je bil Lassale in kakor je Adler, čevljev. Za kongruo (plačo), ki jo duhovniki vsako leto dobivajo v znesku 27 milijonov kron od države, plačujejo davek vsi avstrijski državljani, torej tudi judje, protestantje itd., to plačo pa gospodje katoliški duhovniki ne bodo zavrnil, dasi je zraven tudi judovski denar, nasprotno, prizadevajo si, da bi se jim še povečala.

V tem oziru naj torej kaplanček bo v prihodnjič nekoliko bolj previden, da samega sebe ne bo tolkel po zobeh.

Najboljši dokaz za to, da smatra naš kaplan svoje poslušalce za backe pa je njegova trditve, da je vsak prepričan socialist izključen iz katoliške cerkve! To pač dokazuje, da v svoji jezi niti več ne ve kaj naj bi čvekal. Pa nič za to, korajža velja, kar ven nas pomečite. Ampak mislimo, da tudi od prepričanega socialista denar ne smrdi in da si bodo gospodje stvar še dobro premislili, kajti v naši državi je mnogo socialistov in tudi drugod, kmalu bo v farški bisagi nastala velikanska škrbina. Pomislite gospod kaplan, gre se vendar za pinka pinka, zato si tisti bau bau rajše prilhanite za otroke. Kmalu bi duhovnim gospodom upadli trebuščki in tudi farovškim kuharicam, kajti kmalu bi začelo manjkati dobrega vina, pečenk, piščet, rib, purmanov, rac, plečet itd., zato rajše ne.

Da ste nam zdravi, če se nam bo ljubilo vam bomo prihodnjič še o natolcevanju vašega mojstra gospoda župnika nekaj povedali. Prosite za enkrat boga, da vam odpusti vaše grehe, ki jih v svoji neumnosti vedno po nepotrebnem delate.

FLORIGAN

prijatelj moj,
Gre na vsako pot z menoj!
Ker se večkrat z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljše krepčilo želodeca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

I. Jax & sin

Ljubljana
Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

== Priporočamo našim KOLINSKO CIKORIJO! ==
-- gospodinjam --
== iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani. ==